

Syrjäytymisen ehkäisemisen mestarikurssi

11.4.2017

OSA 3: SYRJÄYTYMISEN EHKÄISEMINEN TYÖIÄSSÄ

Syrjäytymisen ehkäiseminen ei koske vain varhaislapsuutta ja koulutusta. Tuloerot, työttömyys, sukupuoli ja erilaiset perhe-
muodot ovat yhteydessä epätasa-arvoon työikäisten joukossa.

Ilpo Suoniemi

Missä määrin tuloasema periytyy?

Tutkimuskoordinaattori
ilpo.suoniemi@labour.fi
WIP, Twitter: @WIPconsortium

Mistä on kyse?

Suomessa vanhempien tulot vaikuttavat lapsen asemaan vähemmän kuin Yhdysvalloissa. Tuloasema periytyy voimakkaimmin korkeatuloisissa perheissä. Suomessa tuloerot ovat kasvaneet. Vaarana on, että perheen asema määrittää enenevässä määrin lapsen tulevaisuutta.

Ratkaisu:

Jotta tulevaisuudessakin pienituloisen perheen lapsen on mahdollista kouluttautua ja saada aikuisiällä hyvä tulotaso, on laajavaikutteisesti vähennettävä köyhyyttä, tuloeroja ja eriarvoisuutta. Jatkovaa tukea on tarjottava huonoista lähtökohdista ja heikoista tuloksista kärsiville. Rahoitetaan oikeudenmukaisella veropolitiikalla.

Juho Härkönen

Yksinhuoltajaäitien työllisyys on kehittynyt muita heikommin

Professori
juho.harkonen@sociology.su.se
TITA, Twitter: @TITAconsortium

Mistä on kyse?

Yksinhuoltajaäitien työllisyys on kehittynyt muita väestöryhmiä heikommin. Työllistyminen kytkeytyy koulutukseen. Yksinhuoltajuus on lisääntynyt vähemmän kouluttautuneiden parissa, ja erityisen huonosti työllistyvät juuri ne yksinhuoltajat, joiden koulutustaso on matala.

Ratkaisu:

Jotta yksinhuoltajien työllisyys paranisi, kannustinloukkuja tulisi purkaa yksinhuoltajien toimeentuloa vaarantamatta.

Emilia Kangas

Syrjäyttävät sukupuolittuneet instituutiot

Tohtorikoulutettava
emilia.e.kangas@student.jyu.fi
WeAll, Twitter: @WeAllFinland

Mistä on kyse?

Miehet ja naiset yhdistävät työn ja perheen eri tavoin. Sukupuolittuneisuus aiheuttaa tasa-arvon ongelmia sekä naisille että miehille eri elämänvaiheissa. Naisilla ongelmat liittyvät työllistymiseen ja urakehitykseen. Miehet puolestaan pääsevät osallistumaan vähemmän perhe-elämään.

Ratkaisu:

Miesten vanhempainvapaita on edistettävä lainsäädännön avulla. Perheille on taattava joustava lastenhoito ja riittävän pienet hoitoryhmät.

Mistä on kyse?

Vankka tutkimusnäyttö osoittaa, että kansantauteja voi ehkäistä esimerkiksi tarjoamalla kohonneessa riskissä oleville elintapaohjausta. Kansantaudit ja niiden riskit ovat yleisempiä matalan sosioekonomisen aseman ryhmissä. Hyväosaiset käyttävät kuitenkin ennaltaehkäiseviä palveluja enemmän.

Ratkaisu:

Kansansairauksien ehkäisyyn pitää panostaa enemmän sekä terveydenhuollossa että yhteiskunnassa. Tutkimuksista saatu näyttö ja kokemus on otettava laajasti käyttöön. Vaikeasti tavoitettavat väestöryhmät pitää ottaa aidosti mukaan jo toimenpiteiden suunnitteluvaiheessa.

Mistä on kyse?

Määräaikainen työ vaikuttaa tulokehitykseen pitkällä aikavälillä tarkasteltuna. Määräaikaista työtä tehneiden myöhempien tulojen kokonaismäärä ja taso jäävät pienemmäksi kuin ominaisuuksiltaan samankaltaisessa pysyvässä työsuhteessa työkennelleillä.

Ratkaisu:

Yhtäläisten koulutus- ja kehittymismahdollisuuksien tarjoaminen erilaisissa määräaikaisissa työsuhteissa työskenteleville voisi auttaa määräaikaisten palkansaajien urakehitystä ja työllistyvyyttä.

Mistä on kyse?

Työkäisistä lähes joka kolmas ei ole töissä. Suurin osa työelämän ulkopuolella olevista on työttömänä tai työkyvyttömyyseläkkeellä. Huono terveys ja heikko työkyky lisäävät riskiä jäädä työttömäksi, ja toisaalta työttömyys heikentää terveyttä ja työkykyä. Monesti työttömät kuuluisivat oikeastaan työkyvyttömyysetuuksien piiriin. Työttömien työkyvyn heikentymistä ei usein huomata ajoissa, koska työkyvyttömyyden ehkäisy keskittyy työssä oleviin.

Ratkaisu:

Työkykyä tukevia toimia on kohdistettava entistä vahvemmin työttömiin. Työvoimaviranomaisten on tehtävä yhteistyötä sosiaali- ja terveystaloustieteiden kanssa. Sote-palveluiden on oltava yhtä helposti saatavilla työttömille kuin työllisille.

Jaana Lindström

Auttaako kansansairauksien ennaltaehkäisy?

Tutkimuspäällikkö
jaana.lindstrom@thl.fi
StopDia, Twitter: @StopDiaFinland

Merja Kauhanen

Määräaikaisen työn vaikutus myöhempään tulokehitykseen

Tutkimuskoordinaattori
merja.kauhanen@labour.fi
WIP, Twitter: @WIPconsortium

Jenni Blomgren

Työttömyys, sairaus, työkyvyttömyys: tie syrjäytymiseen?

Tutkimustiimin päällikkö
jenni.blomgren@kela.fi
TITA, Twitter: @TITAconsortium

Työikäiset tarvitsevat tukea hyvinvoivan työ- ja perhe-elämän saavuttamiseksi

Mitä keskusteltiin Mestarikurssin kolmannessa osassa?

Syrjäytymisen ehkäiseminen työiässä -seminaarissa keskusteltiin palkkatason, perhemuotojen ja -vapaiden, työttömyyden ja terveyden edistämisen vaikutuksista Syrjäytymisen ehkäisemisen mestarikurssilla 11.4.

Eriarvoisessa yhteiskunnassa vanhempien tulot määrittävät lapsen tulevaisuuden

Ilpo Suoniemi kertoi kasvavien väestön tuloerojen olevan yhteydessä vähentyneeseen ylisukupolvisen liikkuvuuteen. Liikkuvuudella tarkoitetaan sitä, kuinka moni lapsi kipuaa korkeampaan tuloluokkaan kuin hänen vanhempansa. Koulutus on avainasemassa liikkuvuuden lisäämisessä.

- Säännöstellyssä koulutuksessa kaikille ei riitä aloituspaikkoja. Esimerkiksi yliopistojen lukukausimaksut tai maksulliset pääsykoevalmennukset vaikuttavat siihen, kuka koulutautuu.

Yksinhuoltajaäitejä vaivaa erityisen alhainen työllisyys

Juho Härkönen kertoi, että yksinhuoltajaäidit työllistyvät heikommoin kuin puolisoäidit. Matala koulutustaso on yhteydessä sekä heikkoon työllisyyteen että yksinhuoltajuuteen. Ongelmaan voidaan puuttua lisäämällä työn kannattavuutta menetelmillä, jotka eivät vaaranna toimeentuloa.

Työn ja perheen tasapainoinen yhdistäminen lisää hyvinvointia

- Työn ja perheen suhde on sukupuolittunut. Ongelmia aiheuttaa asenne, jonka mukaan työn ja perheen yhdistäminen kuuluu lähinnä naisille, kertoi **Emilia Kangas**.

Lainsäädännön avulla voidaan kannustaa miehiä ottamaan enemmän perhevapaita. Työelämän organisaatioissa johtajat ovat tärkeitä roolimalleja ja perheystävällisen kulttuurin rakentajia.

Kansansairauksien ennaltaehkäisy on mahdollista

Jaana Lindströmin mukaan kansansairauksia voidaan ennaltaehkäistä. Ennaltaehkäisyä voidaan tehdä monitasoisesti yksilön, elinympäristön ja yhteiskunnan näkökulmista. Lindström korosti, että ennaltaehkäisyä pitää resursoida vahvemmin ja päätöksenteon tulee nojata tutkimusnäyttöön.

Määräaikaisen työsuhteen vaihtoehto saattaa olla työttömyys

Määräaikaisilla työsuhteilla on pitkäaikaisia vaikutuksia myöhempään palkkatasoon ja työllisyyskehitykseen.

- Valtaosalle määräaikainen työsuhde ei ole oma valinta, kertoo **Merja Kauhanen**.

Työttömyyden uhka, heikommat koulutus- ja kehittymismahdollisuudet sekä puutteelliset vaikutusmahdollisuudet työssä asettavat määräaikaisissa työsuhteissa olevat epätasa-arvoiseen asemaan.

Työkyvyttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa

Jenni Blomgren käsitteli pitkäaikaistyöttömyyden ja työkyvyttömyyden välistä kehää. Työttömät ja työkyvyttömät eivät ole täysin toisistaan itsenäisiä ryhmiä. Heikko työkyky johtaa usein työttömyyteen, ja työttömyys voi johtaa heikkoon työkykyyn.

Työkyvyn heikkenemiseen pitää puuttua varhaisessa vaiheessa myös työttömien joukossa. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi sote-palveluiden ja työvoimaviranomaisten tiiviimpää yhteistyötä.

Lisätietoja seminaarin aiheista saa seuraamalla tutkimuskonsortioita Twitterissä, verkkosivuilta ja osoitteesta www.tasaarvostn.fi.

Seminaarisarjan järjestää kolme STN-rahoitteista tutkimusohjelmaa:

**Tasa-arvoinen yhteiskunta
Osaavat yöntekijät - menestyvät työmarkkinat
Terveys, hyvinvointi ja elämäntavat**